

Enligt sändlista

Förslag till Beslut om naturreservatet Karlsöarnas havsområde, Eksta socken, Gotlands kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar det område som framgår av den streckade ytan på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta och med de gränser som slutligen utmärks i digitala sjökort.

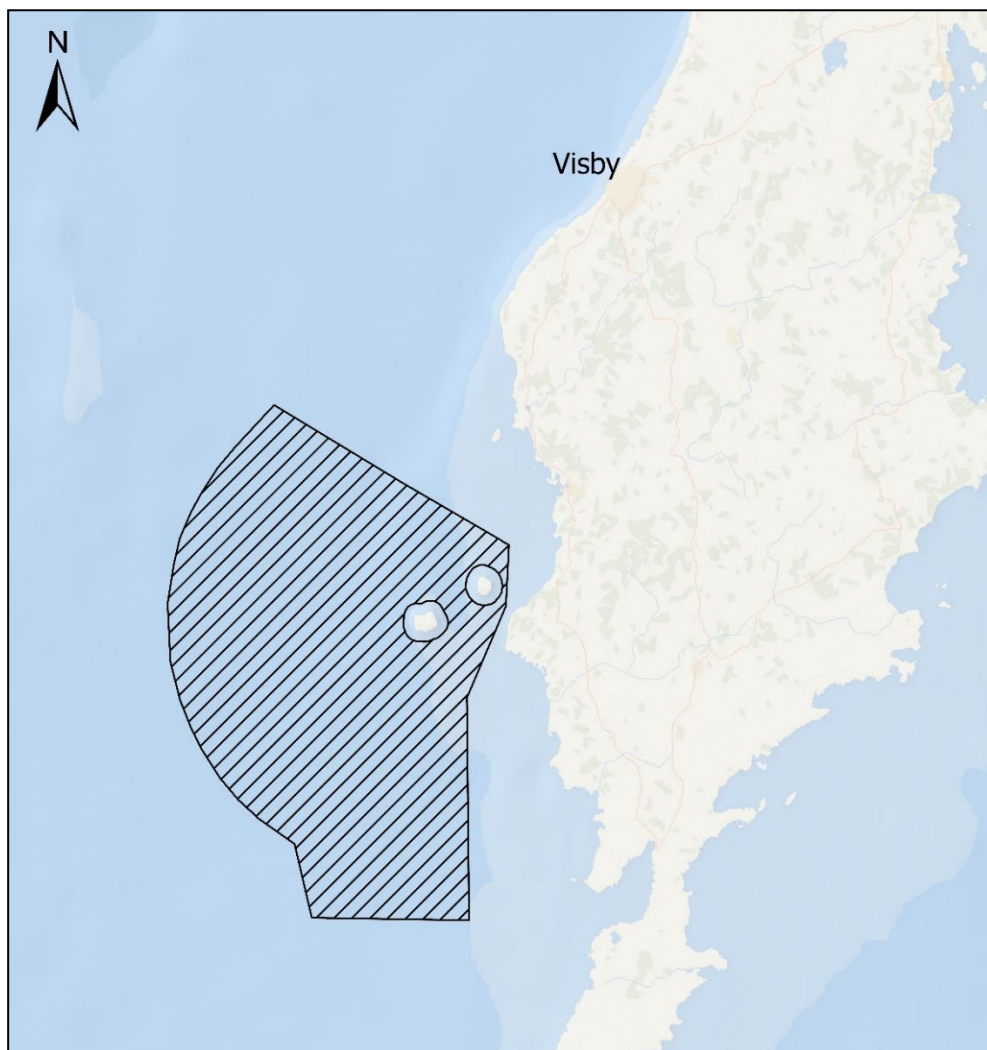
Reservatets namn ska vara *Karlsöarnas havsområde*.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet *Karlsöarnas havsområde* beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Beslutet riktar sig till var och en, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Översiktskarta

Figur 1. Gränsdragning för naturreservatet Karlsöarnas havsområde.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Karlsöarnas havsområde
Kommun	Gotland
Län	Gotland
Lägesbeskrivning	Cirka 1 km utanför sydvästra Gotlands kust och runt Lilla samt Stora Karlsö
Koordinat för mittpunkt (Sweref 99 TM)	N 57.25229091, E 17.83554619
Fastigheter	Inga
Ägarförhållanden	Statligt
Areal	97 305 hektar hav
Nyttjanderätter m.m.	Allmänt vatten

Förvaltare

Länsstyrelsen i Gotlands län

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet *Karlsöarnas havsområde* är att:

- bidra till skyddet av ett av de viktigaste födosöksområdena med tillgång till skarpsill och strömming för alkor under häckningsperioden,
- området ska utgöra referensområde för forskning och miljöövervakning kopplat till alkor,
- bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå för SPA-områdets utpekade fågelarter, och är nära sammankopplat med de befintliga N2000-områdena Lilla och Stora Karlsö och det föreslagna N2000-området Karlsöarna och Gotlands sydvästra kust,
- bidra till födosöksområden med god tillgång till skarpsill och strömming för tumlare,
- bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för Östersjöpopulationen av tumlare samt säkerställa att målen med det internationellt utpekade området för Östersjötumlare uppfylls,
- bidra till att långsiktigt bevara och utveckla viktiga naturmiljöer så som värdefulla miljöer för havsfåglar, marinbiologisk mångfald och marina ekosystemtjänster,
- området ska bidra till det nationella nätverket av skyddade marina miljöer,

Syftet ska uppnås genom att:

- havsområdets geologiska formationer, naturtyper och arter skyddas från exploatering och annan mänsklig påverkan som kan skada områdets naturvärden och ekosystemtjänster,
- reservatets värden skyddas från de skadliga effekter som undervattensbuller från konstruktionsarbete och sprängning under vatten kan orsaka,
- begränsa och/eller förhindra påverkan från invasiva främmande arter,
- fisksamhällen, primärt strömming och skarpsill, skyddas för att gynna naturliga funktioner i marina näringsvävar,
- marina arter skyddas från störningar, konkurrens och annan mänsklig påverkan som kan påverka deras bevarande negativt,

Skälen för beslutet

- Området utgör ett mycket viktigt födosöksområde för stora mängder havsfåglar.
- Karlsöarna hyser mer än två tredjedelar av alla häckande alkor i Östersjön. Karlsöarnas havsområde är ett av de viktigaste födosöksområden för dessa arter under häckningsperioden. Att minska konkurrensen om strömming och skarpsill är därför viktigt. Dessutom riskerar alkor och andra havsfåglar att fastna i fiskeredskap och drunkna.
- Båda karlsöarna utgörs av Natura 2000-områden. Även om naturreservatet Karlsöarnas havsområde i sig inte utgör ett Natura 2000-område när detta reservatsbeslut tas så är området, genom sin betydelse som födosöksområde för öarnas fågelarter, av stor betydelse för bevarandestatusen för arter och utpekade naturvärden i Natura 2000-områdena. Detta innebär att det finns ett skydd genom Natura 2000 inom havsområdet som förtydligas genom detta beslut om naturreservat. Dessutom lämnade Länsstyrelsen i Gotlands län år 2022 ett förslag till regeringen om att inrätta ett Natura 2000-område enligt fågeldirektivet i ett större marint område som täcker en stor del av Gotlands läns sydvästra vattenområde där karlsöarna ingår.
- Reservatet överlappar ett ekologiskt signifikant marint område (EBSA) för den akut hotade Östersjötummlaren¹. Dessa områden beslutas av Europeiska kommissionen och föreslås av HELCOM, en regional miljökonvention som syftar till att skydda Östersjöns marina miljö (Helsingforskonventionen, 1992). HELCOM:s EBSA-områden är ett viktigt verktyg för att identifiera och skydda tummlarens livsmiljöer i Östersjön. De utgör en grund för åtgärder och samarbete mellan Östersjöländerna för att säkerställa att denna akut hotade population får möjlighet att överleva och återhämta sig. För tummlaren innebär det att minska hot som: a) bifångst i fiskenät; b) habitatförlust på grund av mänskliga aktiviteter; samt c) störningar från undervattensbuller och föroreningar.
- Reservatet bidrar till att uppnå de mål som beslutats av länsstyrelserna i *Plan för marint områdesskydd i Egentliga Östersjön*². Planen avser att säkerställa ett hållbart bevarande

¹ HELCOM EBSA, Ecologically or Biologically Significant Marine Areas (EBSAs) och EBSAs in the Baltic Sea.

² Länsstyrelserna 2021. Plan för marint områdesskydd i Egentliga Östersjön – regionala mål och prioriteringar.

och förvaltning av havsmiljön, dess biologiska mångfald och ekosystemtjänster.

- Beslutet bidrar till att uppnå syftet med EU:s förordning om restaurering av natur (2022/869). Syftet med EU:s restaureringsförordning är att vända förlusten av biologisk mångfald och försämringen av ekosystem i EU genom att delvis förbättra biologisk mångfald och stärka ekosystemtjänster.

Beslutet är en del av att uppfylla den av regeringen antagna strategin för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Denna strategi är Sveriges svar på hur vi ska bidra till att uppfylla den strategiska planen inom konventionen om biologisk mångfald, målen i EU:s strategi för biologisk mångfald samt målen i vårt nationella miljömålsarbete.

Forskning visar tydligt att strömmingen i Östersjön är i obalans³. Genom att förbjuda fiske i reservatet kan fisksamhällen ges möjlighet för populationsåterhämtning vilket understöds av europaparlamentets förordning om naturrestaurering antagen 24 juni 2024, (EU 2024/1991). Förordningen betonar att restaurering ska prioriteras i Natura 2000-områden samt livsmiljöer för de arter som återfinns i bilaga 2, 4 och 5 till art- och habitatdirektivet. I Karlsöarnas havsreservat gäller detta för naturtypen biogena rev och Östersjötomlare.

Bristen på lämpliga häckningsområden för sillgrissla och tordmule i Östersjön, tillsammans med behovet av tillgång till funktionella födosöksområden, understryker vikten av en helhetssyn i skyddsarbetet för att säkerställa att populationerna kan upprätthålla en gynnsam bevarandestatus.

Prioriterade bevarandevärden

- Rev* (1170)
- Rekryteringsområde för strömming
- Områden med syresatt vattenmassa under haloklinen

*Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

³ ICES. 2024. Herring (*Clupea harengus*) in subdivisions 25-29 and 32, excluding the Gulf of Riga (central Baltic Sea). In Report of the ICES Advisory Committee, 2024. ICES Advice 2024, her.27.25-2932. <https://doi.org/10.17895/ices.advice.25019276>.

Strukturer och funktioner

- pelagiska fisksamhällen
- områden med syresatt vattenmassa under haloklinen

Arter

- Sjöfåglar såsom sillgrissla, tordmule, östersjösilltrut, gråtrut, ejder och svärta
- Östersjötumlare

Föreskrifter

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att inom reservatet:

1. uppföra vindkraftsverk eller annan anläggning,
2. bedriva täkt av berg, sten, grus, eller sand,
3. schakta, muddra, eller gräva i vattenområden, med undantag för att återställa vattnets djup i farled,
4. fiska förutom med handredskap*,
5. släppa ut olja, driftmedel, kemikalier, avfall, näringsämnen, avloppsvatten, skrubbningsvatten, eller liknande ämnen som kan påverka de utpekade bevarandevärdena,
6. dumpa rensningsmassor, sand, block, skräp eller annat material,
7. införa för området främmande invasiva arter.

**handredskapsfiske avser fiske med spö, krok och lina.*

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

8. orsaka skadligt undervattensbuller. Föreskriften gäller inte ljud orsakat av framdrivning av fartyg eller ljud orsakade av flygtrafik,
9. att vid oljesanering använda kemiska sanerings- eller dispergeringsmedel.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

1. användning av nödvändiga metoder i syfte att bekämpa organismer, exempelvis invasiva arter, som kan orsaka allvarliga skador på naturvärdena i reservatet.

2. användning av nödvändiga skötselmetoder i syfte att bevara naturvärden och kompensera för förlust av naturvärden som hotas av organismerna i föreskrift 2.
3. undersökning och dokumentation av havsbotten, den öppna vattenmassan, samt alg-, växt- och djurliv i uppföljningssyfte. Exempel på undersökningar är fiskinventering med odödliga metoder, förekomst av spökgarn, och tumlarinventering.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att inom reservatet:

1. fiska förutom med handredskap*,
2. införa för området främmande invasiva arter,

**handredskapsfiske avser fiske med spö, krok och lina.*

Föreskrifterna ovan (A och C) ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som framgår av föreskrifterna enligt 7 kap 6 § miljöbalken ovan,
- b) rättighetshavare till anläggningar vars syfte är relaterat till säkerhet till havs,
- c) framkomlighet och säkerhet i utpekade farleder i området, såsom utförande av nödvändiga service- och underhållsåtgärder av farlederna,
- d) att kultur- och fornlämningar i området vårdas, skyddas och synliggörs,
- e) forskning som bedrivs på fisk- och fågellivet. Forskningen ska bedrivas på ett sätt som minimerar störning på fåglar och djur,
- f) att myndigheter inom totalförsvarets militära del fortsatt får bedriva sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt samt genomföra nödvändig utveckling och uppdatering av befintlig verksamhet. Myndigheter inom totalförsvaret får även genomföra övningar med ett totalförsvars syfte, dock ej generera skadligt undervattensbuller enligt föreskrift A8.

Beskrivning av ärendet

Ärendets beredning

2022 lämnade Länsstyrelsen i Gotlands län ett förslag till regeringen om att inrätta ett Natura 2000-område enligt fågeldirektivet i ett större marint område som täcker en stor del av Gotlands läns sydvästra vattenområde där karlsöarna ingår. Parallellt med detta pågick ett arbete för att revidera naturreservatet Stora Karlsö. På grund av de höga naturvärden som länsstyrelsen konstaterat i havsområdet runt karlsöarna så lades ett till stor del motsvarande havsområde inom länsgränsen till i det nya förslaget till skydd för Stora Karlsö. Ett naturreservat är ett så kallat formellt skydd med specifika föreskrifter, medan ett Natura 2000-område är mer inriktat på att uppfylla EU:s bevarandemål och kräver prövning av verksamheter som kan påverka området negativt. De kompletterar varandra genom att ett område kan vara både naturreservat och Natura 2000, där naturreservatet kan ge ytterligare skydd och reglering utöver EU-kraven.

Under hösten 2023 och våren 2024 genomförde länsstyrelsen samverkan med aktörer som identifierats som berörda av revideringen och utvidgningen av reservatet. Dessa är: Karlsö jakt- och djurskyddsförening AB, Eksta Hembygdsförening, Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Sjöfartsverket, Naturvårdsverket, fågelforskare vid SLU Aqua, Stockholms universitet och Linnéuniversitetet, Gotlands Botaniska Förening, Gotlands Ornitologiska Förening, Naturskyddsföreningen Gotland, Husbehovsfiskarna Gotland, vattenägarna och Sportfiskarna Gotland. Samverkan berörde områdets bevarandevärden, hot mot dessa, möjliga former av regleringar av hoten mot reservatets bevarandevärden samt skötsel i reservatet. Utöver de som nämns ovan informerades de registrerade yrkesfiskarna på Gotland om arbetet med att revidera och utvidga Stora Karlsö. De kunde dock inte delta i det samverkansmöte som länsstyrelsen erbjöd. Informationen gavs i form av ett elektroniskt inläsningsmaterial som beskrev arbetets upplägg, bevarandevärdena samt hoten mot dessa värden.

Under arbetets gång beslutade länsstyrelsen att dela upp området i två reservat, att behålla gränsdragningen för Stora Karlsös naturreservat enligt befintligt beslut och bilda ett nytt naturreservat som täcker in ett av de viktigaste havsområdena som används av alkorna under häckningsperioden.

Länsstyrelsen gick ut med ett förslag till nytt beslut och skötselplan, med bilagor, på remiss under perioden 12 februari år 2025 till 12 mars år 2025.

Motivering till beslutet

Motiv till skyddsformen naturreservat

I syfte att bevara biologisk mångfald, samt vårda och bevara värdefulla naturmiljöer får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat. Även ett område som behövs för att skydda värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får förklaras som naturreservat (7 kap. 4 § miljöbalken, MB).

Karlsöarnas havsområde är ett biologiskt värdefullt område som innehåller värdefulla naturmiljöer och skyddsvärda arter. Läs vidare om detta under rubriken ”Skälen för beslutet”.

Det är ett angeläget allmänt intresse att naturreservatet Karlsöarnas havsreservat – med dess arter och livsmiljöer – bevaras och främjas långsiktigt. För att tillgodose syftet med reservatet krävs skötsel i olika utsträckning. För att garantera området det skydd och den skötsel som behövs för att bevara naturvärdena långsiktigt är det motiverat att skydda området som naturreservat.

Motivering av föreskrifterna

Tillämpliga bestämmelser

Av 7 kap. 5 § MB följer att i ett beslut om att bilda naturreservat ska de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet för reservatet anges, såsom förbud mot bebyggelse, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel.

Enligt 7 kap. 6 § MB får länsstyrelsen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla de intrångsåtgärder som krävs för att tillgodose syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 30 § MB får länsstyrelsen, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet, meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas i ett område som skyddas enligt 7 kap. MB och om ordningen i övrigt inom området (jmf 11 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken). Sådana föreskrifter gäller omedelbart, även om beslutet överklagas.

A-föreskrifter

Föreskrift 1–3 syftar till att förhindra fysisk skada hydrologi samt vattenområden. Åtgärderna som förbjuds bedöms kunna orsaka så stor skada på och förändring av naturmiljön att den biologiska mångfalden påverkas negativt.

Föreskrift 5, 6 och 9 syftar till att förhindra att den naturliga artsammansättningen som finns i området påverkas negativt av den skadliga inverkan som bekämpningsmedel och näringsämnen, olja, driftmedel, kemikalier, avfall, avloppsvatten, skrubbningsvatten, kemiska sanerings- eller dispergeringsmedel och liknande ämnen har.

Föreskrift 7 syftar till att förhindra att den naturliga artsammansättningen som finns i området, med dess lokala genetiska material, slås ut eller förändras negativt på grund av införsel av arter utifrån.

Föreskrift 4 och 8 syftar till att förhindra störning av områdets känsliga fågel- och djurliv. Fiske i området konkurrerar med havsfåglarnas och tumlarens födoresurs samt riskerar att de fastnar i nät och drunknar. Denna risk är även relevant för förlorade fiskeredskap. Nedan följer en mer utförlig redogörelse för fiskemetoder som föreskriften reglerar.

Bottentrålning har en mycket hög påverkan på flera bevarandevärden och utgör ett av de största hoten mot marina ekosystem. Den påverkar födosöksområden för sillgrissla och tordmule genom att minska populationerna av strömming och skarpsill, vilket kan leda till födobrist. Dessutom orsakar den fysisk störning och sedimentuppvirvling, vilket påverkar ekosystemets stabilitet. För tumlare innebär bottentrålning habitatförstöring, ökad ljudförorening och minskad tillgång på bytesfisk, vilket kan störa deras ekolokalisering och jaktbeteende.

Bottentrålning har en allvarlig inverkan på blåmusselbäddar, som kan förstöras genom fysisk förlust och störning av havsbotten. Dessa bäddar är viktiga för vattenfiltrering och som livsmiljöer för andra arter, men kan skadas av trålningens omfördelning av sediment och tillförsel av skadliga ämnen. Dessutom påverkar bottentrålning rekryteringsområden för strömming och skarpsill genom att förstöra bottenhabitat där unga fiskar söker skydd och föda, vilket kan minska beståndens återväxt. Enligt planen för marint områdesskydd i Egentliga Östersjön är målet att förbjuda

bottentrålning i marina skyddade områden på grund av dess omfattande negativa effekter.

Pelagisk trålning har en lägre påverkan än bottentrålning men utgör fortfarande ett hot mot vissa arter och ekosystem. Den konkurrerar direkt med sillgrissla och tordmule om födan genom att minska bestånden av strömming och skarpsill, vilket kan påverka deras häckningsframgång och överlevnad. Forskning från Stora Karlsö visar att sillgrisslorna i Östersjön har ökat i antal under de senaste 15 åren⁴. Denna positiva utveckling beror på minskade hot från miljögifter, oljeutsläpp och fiskeredskap, samt en god tillgång på skarpsill och annan föda. För att bevara sillgrisslorna är det avgörande att de har tillräckligt med föda. Om födotillgången minskar kan det hota beståndet, särskilt eftersom fåglarna är beroende av specifika klippor för sin häckning. Dessa klippor är ovanliga i Östersjön, vilket gör arten extra sårbar om förutsättningarna försämras. För tumlare innebär pelagisk trålning minskad bytesfisk och ökad ljudförorening, vilket kan störa deras jaktbeteende.

Mängdfångande redskap, såsom nät och garn, har hög påverkan genom att orsaka bifångst av fågel och tumlare. De bedöms ha måttlig påverkan på födotillgången för de utpekade arterna inom reservatet. Om dessa redskap används i rekryteringsområden för strömming och skarpsill kan de leda till höga uttag av ungfisk innan de hinner leka, vilket hotar beståndens långsiktiga hållbarhet.

Enligt planen för marint områdesskydd i Egentliga Östersjön anges det att påverkan från handredskapsfiske bör göras specifikt för varje enskilt skyddat område, baserat på tillgänglig kunskap kopplat till habitat och fisketryck. Baserat på tillgängliga data bedöms handredskapsfiske inte ha någon påverkan på bevarandevärdena i reservatet. Handredskapsfiske medför inte risk för bifångst och bidrar inte heller till konkurrens om födotillgång för alkor och tumlare.

Utöver det som redan har angetts, överensstämmer restriktionerna med de åtgärder som anses nödvändiga för att säkerställa viktiga områdets funktion för Östersjötumlaren enligt EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG), utpekande av EBSA-område⁵ och

⁴ Baltic Seabird Project <http://www.balticseabird.com/>

⁵ FN konventionen om biologisk mångfald pekade ut områden i Östersjön som särskilt viktiga för biologisk mångfald vid partsmötet i Sharm El Sheikh, Egypten 17-29 november 2018. Dessa områden uppfyller CBD:s vetenskapliga kriterier för ekologiska eller biologiskt signifikanta marina områden, och inkluderas i den globala databasen för EBSAs.

HELCOM:s rekommendationer för bevarandet av Östersjötumlare. En av de främsta åtgärderna som anses nödvändiga i EBSA-områden är fiskerestriktioner. Östersjötumlare är mycket känsliga för att fastna i fiskeredskap, särskilt i nät som används för fiske. När tumlarna fångas i fiskenät (så kallad bifångst) kan de dödas eller allvarligt skadas. Ett fiskeförbud för mängdfångande redskap skulle eliminera risken för denna typ av dödlig fångst och hjälpa till att skydda tumlarnas population. Tumlarna är topprovdjur i ekosystemet och är beroende av en stabil tillgång på småfisk. Överfiske av vissa arter som tumlarna jagar kan minska deras födokällor och försvåra deras överlevnad. Ett fiskeförbud för pelagisk trålning och bottentrålning bidrar till att säkerställa att tumlarna har tillgång till tillräckliga resurser för att livnära sig och fortplanta sig. Sammanfattningsvis skulle ett fiskeförbud vara ett viktigt verktyg för att skydda Östersjötumlaren från ytterligare hot och ge arten en chans att återhämta sig, samtidigt som det säkerställer bevarandet av dess livsmiljöer och födokällor.

Tillförseln av skadligt undervattensbuller kan ha många negativa konsekvenser för fisk och marina däggdjur, såsom hörselskador, störning av beteende, förändringar i habitat, fysiologiska effekter och maskering av kommunikation. Påverkan av undervattensbullret är relevant inom olika frekvensområden och inom olika tider på året beroende på vilken art det berör, exempelvis är tumlarens mest känsliga period mellan maj och oktober då kalvning och digivning sker. Tröskelvärden för vilka ljudnivåer inom vilket frekvensband som är skadliga finns tillgänglig för de flesta arterna. Exempel på skadligt undervattensbuller är marina konstruktionsarbeten, olje- och gasutvinning, energiproduktion samt verksamheter där sprängning förekommer. Ytterligare exempel är tekniker som använder ljudets fortplantning för att få information om förekomst och avstånd till objekt, som riskerar att vara skadligt för fisk och marina däggdjur. Föreskrifterna syftar inte till att inskränka användningen av ekolod och sonar i navigationssyfte.

B-föreskrifter

Föreskrift 1 är nödvändig för att befästa reservatets juridiska status.

Föreskrifterna 2 – 3 syftar till att möjliggöra bekämpning av organismer som kan orsaka allvarliga skador på natur- och upplevelsevärden i reservatet, men också att kompensera för den förlust av biologisk mångfald som dessa organismer orsakar. Ett exempel på sådana organismer är invasiva arter, ett stort och

växande hot mot biologisk mångfald som kan konkurrera ut inhemska arter, förändra näringskedjor eller helt förändra naturmiljöer. Därför är det viktigt att det finns föreskrifter som tillåter en snabb bekämpning och kompenserande åtgärder. Det är dock bara om det är nödvändigt för att uppfylla reservatets syften som dessa föreskrifter ska användas.

Föreskrift 4 syftar till att kunna följa upp reservatets naturmiljöer och arter för att kunna anpassa skötsel och skötselplan i framtiden om naturmiljöerna och arterna visar på negativa trender. Uppföljningen är även viktig för att kunna följa utvecklingen av biologisk mångfald och naturmiljöer på regional, nationell och internationell nivå.

C-föreskrifter

Föreskrift 1 syftar till att minimera negativ påverkan på marina arter samt havsfåglar, och att bibehålla ett funktionellt ekosystem i havet. Fiske i området konkurrerar med havsfåglarnas och tumlarens födoresurs samt riskerar att de fastnar i nät och drunknar. Denna risk är även relevant för förlorade fiskeredskap. Nedan följer en mer utförlig redogörelse för fiskemetoder som föreskriften reglerar.

Bottentrålning har en mycket hög påverkan på flera bevarandevärden och utgör ett av de största hoten mot marina ekosystem. Den påverkar födosöksområden för sillgrissla och tordmule genom att minska populationerna av strömming och skarpsill, vilket kan leda till födobrist. Dessutom orsakar den fysisk störning och sedimentuppvirvling, vilket påverkar ekosystemets stabilitet. För tumlare innebär bottentrålning habitatförstöring, ökad ljudförorening och minskad tillgång på bytesfisk, vilket kan störa deras ekolokalisering och jaktbeteende.

Bottentrålning har en allvarlig inverkan på blåmusselbäddar, som kan förstöras genom fysisk förlust och störning av havsbotten. Dessa bäddar är viktiga för vattenfiltrering och som livsmiljöer för andra arter, men kan skadas av trålningens omfördelning av sediment och tillförsel av skadliga ämnen. Dessutom påverkar bottentrålning rekryteringsområden för strömming och skarpsill genom att förstöra bottenhabitat där unga fiskar söker skydd och föda, vilket kan minska beståndens återväxt. Enligt planen för marint områdesskydd i Egentliga Östersjön är målet att förbjuda bottentrålning i marina skyddade områden på grund av dess omfattande negativa effekter.

Pelagisk trålning har en lägre påverkan än bottentrålning men utgör fortfarande ett hot mot vissa arter och ekosystem. Den konkurrerar direkt med sillgrissla och tordmule om födan genom att minska bestånden av strömming och skarpsill, vilket kan påverka deras häckningsframgång och överlevnad. Forskning från Stora Karlsö visar att sillgrisslorna i Östersjön har ökat i antal under de senaste 15 åren⁶. Denna positiva utveckling beror på minskade hot från miljögifter, oljeutsläpp och fiskeredskap, samt en god tillgång på skarpsill och annan föda. För att bevara sillgrisslorna är det avgörande att de har tillräckligt med föda. Om födotillgången minskar kan det hota beståndet, särskilt eftersom fåglarna är beroende av specifika klippor för sin häckning. Dessa klippor är ovanliga i Östersjön, vilket gör arten extra sårbar om förutsättningarna försämras. För tumlare innebär pelagisk trålning minskad bytesfisk och ökad ljudförorening, vilket kan störa deras jaktbeteende.

Mängdfångande redskap, såsom nät och garn, har hög påverkan genom att orsaka bifångst av fågel och tumlare. De bedöms ha måttlig påverkan på födotillgången för de utpekade arterna inom reservatet. Om dessa redskap används i rekryteringsområden för strömming och skarpsill kan de leda till höga uttag av ungfisk innan de hinner leka, vilket hotar beståndens långsiktiga hållbarhet.

Enligt planen för marint områdesskydd i Egentliga Östersjön anges det att påverkan från handredskapsfiske bör göras specifikt för varje enskilt skyddat område, baserat på tillgänglig kunskap kopplat till habitat och fisketryck. Baserat på tillgängliga data bedöms handredskapsfiske inte ha någon påverkan på bevarandevärdena i reservatet. Handredskapsfiske medför inte risk för bifångst och bidrar inte heller till konkurrens om födotillgång för alkor och tumlare.

Utöver det som redan har angetts, överensstämmer restriktionerna med de åtgärder som anses nödvändiga för att säkerställa viktiga områdets funktion för Östersjötumlaren, enligt EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG), utpekande av EBSA-område⁷ och HELCOM:s rekommendationer för bevarandet av Östersjötumlare. En av de främsta åtgärderna som anses nödvändiga i EBSA-områden är fiskerestriktioner. Östersjötumlare är mycket känsliga för att

⁶ Baltic Seabird Project <http://www.balticseabird.com/>

⁷ FN konventionen om biologisk mångfald pekade ut områden i Östersjön som särskilt viktiga för biologisk mångfald vid partsmötet i Sharm El Sheikh, Egypten 17-29 november 2018. Dessa områden uppfyller CBD:s vetenskapliga kriterier för ekologiska eller biologiskt signifikanta marina områden, och inkluderas i den globala databasen för EBSAs.

fastna i fiskeredskap, särskilt i nät som används för fiske. När tumlarna fångas i fiskenät (så kallad bifångst) kan de dödas eller allvarligt skadas. Ett fiskeförbud skulle eliminera risken för denna typ av dödlig fångst och hjälpa till att skydda tumlarnas population. Tumlarna är topprovdjur i ekosystemet och är beroende av en stabil tillgång på småfisk. Överfiske av vissa arter som tumlarna jagar kan minska deras födokällor och försvåra deras överlevnad. Ett fiskeförbud kan hjälpa till att säkerställa att tumlarna har tillgång till tillräckliga resurser för att livnära sig och fortplanta sig. Sammanfattningsvis skulle ett fiskeförbud vara ett viktigt verktyg för att skydda Östersjötumslaren från ytterligare hot och ge arten en chans att återhämta sig, samtidigt som det säkerställer bevarandet av dess livsmiljöer och födokällor.

Föreskrift 2 syftar till att förhindra att den naturliga artsammansättningen som finns i området, med dess lokala genetiska material, slås ut eller förändras negativt på grund av införsel av arter utifrån.

Undantag a) syftar till att möjliggöra långsiktig miljöövervakning och forskning som är till nytta för att uppnå reservatets syften.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Undantag a) syftar till att möjliggöra de åtgärder som länsstyrelsen har bedömt som nödvändiga för att uppnå reservatets syften.

Undantag b) är motiverat utifrån att reservatet inte får motverka bestämmelserna i 3 kap sjötrafikförordningen.

Undantag c) är motiverat utifrån att utpekade farleder för sjöfart i området är ett riksintresse och således inte bör förhindras i enlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Undantag d) är motiverat utifrån att kultur- och fornlämningars skydd enligt kulturmiljölagen samt att dessa även innehar ett upplevelsevärde för områdets besökare. Det är dessutom viktigt att länsstyrelsen ska kunna fatta beslut enligt exempelvis 2 kap. 2, 7 och 9 §§§ Kulturmiljölag (1988:950), samt initiera dyk- och ankringsförbud (enligt 2 kap. 2 § Sjötrafikförordning) i känsliga kulturmiljöer.

Undantag e) syftar till att möjliggöra långsiktig miljöövervakning och forskning som är till nytta för att uppnå reservatets syften.

Undantag f) är motiverat utifrån att reservatet inte ska inskränka på riksintresset för totalförsvaret som överlappar reservatet samt nationella säkerhetsintressen i övrigt.

Miljökvalitetsmål

Beslutet ger ett långsiktigt skydd till marina miljöer med höga naturvärden samt till en rik biologisk mångfald. Beslutet bidrar därmed till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Ett rikt växt- och djurliv*, *Hav i balans* samt *en levande kust och skärgård*.

Utöver det ovan nämnda bidrar även reservatet till att uppnå FN:s hållbarhetsmål *Hav och marina resurser* (mål 14) med ett förstärkt skydd av havsmiljön samt *Ekosystem och biologisk mångfald* (mål 15) med en mer hållbar förvaltning av landbaserade ekosystem och förhindrande av förlust av biologisk mångfald.

Ekosystemtjänster

Områdets alger och växter bidrar till kolbindning och därav klimatreglering. Dessutom bidrar reservatet till stödjande processer som primär produktion, det biogeokemiska kretsloppet, näringsvävares dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, samt tillhandahållandet av habitat för populationer av arter för olika funktioner under alla stadier av individernas livscykel. Naturreservatet Karlsöarnas havsområde bidrar därför också till försörjande tjänster som produktion av fisk.

Intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken

Bildande av naturreservat är en fråga som är angelägen för det allmänna, och som syftar till att uppfylla nationella och internationella mål om biologisk mångfald och ekosystem. Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark och vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses (7 kap. 25 § miljöbalken). I denna bedömning ingår valet av område, avgränsningen av området och reservatsföreskrifterna. Sammantaget gör Länsstyrelsen bedömningen att de allmänna intressena överväger de enskilda ifråga om skyddet av området.

Valet av område är motiverat utifrån områdets höga naturvärden, se rubriken "Skälen för beslutet".

I avgränsningen av reservatet har endast hav inkluderats som behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Reservatets A-föreskrifter är inte mer inskränkande än vad som krävs för att uppnå syftet med skyddet, se rubriken ”Motivering av föreskrifterna”.

Andra sakförhållanden

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken (MB). Hela reservatets område ligger inom riksintresse för friluftsliv (4 kap 1+2 § MB).

Norra delen av reservatsområdet ligger inom TV Riksintresse Flygplats – MSA ytor (3 kap 8 § MB) samt FM MSA (3 kap. 9 § MB). En mindre del av reservatets norra hörn ligger även inom riksintresset FM Stoppområde Höga objekt (3 kap. 9 § MB). Länsstyrelsen bedömer att reservatets föreskrifter inte har en inskränkande inverkan på dessa riksintressen.

En mindre del av havsområdet i reservatets nordvästra del ingår i riksintresset FM Riksintresse i havet – sjöövningssområde (3 kap. 9 § MB). Länsstyrelsen bedömer att reservatet kan ha en viss påverkan på detta riksintresse genom föreskrifterna A8. Dock så bedömer Länsstyrelsen att påverkan inte är betydande eftersom både föreskrift A8 endast innebär tillståndsplikt samt att det är en mycket liten del av riksintresset som berörs.

Reservatet korsas av flera befintliga farleder som är riksintressen enligt 3 kap 8 § MB. Länsstyrelsen bedömer att reservatets föreskrifter inte påverkar sjötrafiken i farlederna eftersom fartygstrafiken inte regleras. Det finns även undantag från A-föreskrifter som förtydligar att farlederna inte berörs samt att föreskrifterna inte får motverka bestämmelserna i 3 kap sjötrafikförordningen.

Vidare bedömer länsstyrelsen att beslutet överensstämmer delvis med översiktsplan 2040 för Gotlands kommun. Naturresevatets södra del överlappar till viss del med Regionens förslag på energiproduktionsområde till havs.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning (bilaga 7). Slutsatsen av konsekvensutredningen är att beslutet inte har någon kostnadsmässig konsekvens för yrkesfisket eftersom det inte finns några särskilda fiskerätter i området och det överlappar inte heller med riksintresse för yrkesfiske enligt miljöbalken.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bildande av naturreservat

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde förklaras som naturreservat av länsstyrelsen i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Föreskrifter och skälen för beslut

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska skälen för beslutet anges, i beslutet om att bilda naturreservat.

Enligt samma paragraf ska det i beslutet också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, täkt, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken får föreskrifter meddelas om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas, och om ordningen i övrigt inom området, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Vidare anges att föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas. Enligt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd får länsstyrelsen meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken.

I artikel 4 och 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869 framgår att skadad natur ska restaureras i alla medlemsstater och innehåller bindande mål för restaurering av ekosystem, naturtyper och arter både i havet, på land och i

sötvatten. De olika målen ska nås till år 2030, 2040 och 2050. Till år 2030 ska minst 30 % av arealerna av utarmade ekosystem i land-, inlandsvatten-, kust- och havsområden senast 2030 ska vara föremål för effektiv återställning för att öka den biologiska mångfalden, stärka ekosystemfunktioner och ekosystemtjänster och öka den ekologiska integriteten och konnektiviteten. År 2040 ska detsamma gälla för minst 60 % av livsmiljöerna och senast 2050 ska detsamma gälla för 90 %. En central del i förordningen är att säkra en gynnsam status för de naturtyper som skyddas enligt bilaga 1 i art- och habitatdirektivet. De bindande målen gäller både restaurering av miljöer där statusen inte är god, och återskapande av naturtyper i de fall arealen är otillräcklig jämfört med den som behövs för att säkerställa att naturtypen och dess typiska arter ska finnas kvar och vara livskraftiga på lång sikt. För naturtyper och ekosystem som inte omfattas av habitatdirektivet finns istället förbättringsmål för ett antal indikatorer, se förordningens artiklar 8–12. Av förordningen framgår att restaureringsåtgärderna ska prioritera Natura 2000-områden samt livsmiljöer för de arter som återfinns i bilaga 2, 4 och 5 till art- och habitatdirektivet.

Länsstyrelsen i Gotlands läns förslag till regeringen om att inrätta ett Natura 2000-område enligt fågeldirektivet innefattade värdefulla naturmiljöer som behöver skyddas för att utpekade arter ska uppnå eller bibehålla gynnsam bevarandestatus. Åtgärder ska vidtas från medlemsstater för att förhindra påverkan på viktiga naturmiljöer för fåglar även om området ej är beslutat av regeringen⁸.

Skötselplan

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd skall länsstyrelsen fastställa en skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård. En skötselplan skall ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Förvaltare av naturreservatet

Enligt 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd är den beslutande myndigheten förvaltare av naturreservatet om förvaltningen inte överläts.

⁸ Enligt beslut från MMD (M 783–23) och EU-domstolspraxis (se EU-domstolens dom den 2 augusti 1993 i mål C-355/90 mellan Europeiska kommissionen mot Spanien, EU:C:1993:331 och den 7 december 2000 i mål C-374-98 mellan Europeiska kommissionen och Frankrike, EU:C:2000:670).

Intresseprövning

Varje medborgares egendom är tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad, utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen (2 kap. 15 § 1 st. regeringsformen). Hänsyn tas till enskilda intressen vid prövning av frågor om skydd av områden. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses (7 kap 25 § miljöbalken). Det innebär att nyttan med den vidtagna åtgärden måste stå i proportion till det utförda och att mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet inte får användas. Utgångspunkten för naturreservat är att ingrepp som motiveras av hänsyn till naturvårds- och miljöintressen betraktas som angelägna allmänna intressen (Prop.1997/98:45, del 2, s. 97). Likaså anges i förarbetena att inskränkningen i den enskildes rätt kan gå långt i syfte att skydda miljö och natur.

Invasiva arter

Enligt regler satta efter Europaparlamentets och rådets förordning nr 1143/2014 ska medlemsländer förebygga, minimera och mildra de negativa effekterna på biologisk mångfald av invasiva arter, från både avsiktlig och oavsiktlig introduktion och spridning inom unionen.

Den 1 januari 2019 trädde en svensk förordning om invasiva främmande arter (SFS 2018:1939) i kraft. Förordningen beskriver ansvarsfördelningen mellan olika svenska myndigheter och kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

Beskrivning av naturreservatet

Reservatet präglas av djupa, pelagiska habitat som delvis faller inom kategorin vattenområden med syresatt fri vattenmassa under haloklinen. Detta är en miljö som är ett prioriterat bevarandevärde i Egentliga Östersjön. Det pelagiska ekosystemet i Östersjön utgör en viktig del av regionens marina miljö och innefattar det öppna havsområdet bortom kustlinjen och omfattar vattnen från ytan ned till de djupare zonerna.

I detta pelagiska ekosystem födosöker ett flertal arter havsfåglar från Lilla och Stora Karlsö under häckningsperioden. Utöver fåglar anses detta område vara av viss vikt för Östersjötummlaren, en akut hotad population av småvalar som livnär sig på fisk som strömming och skarpsill. Populationens primära tillhåll i Östersjön är runt de grunda utsjöbankarna men under vinter sprider den ut sig över hela Östersjön och primärt i kustnära områden i jakt på strömming och skarpsill, som det regelbundet finns i Karlsöarnas havsområde.

I reservatets östra del ligger ett grundområde, ett rev vid namn Nygrund, där det finns gott om blåmusslor och fisk, ett utmärkt födosöksområde för flertal fåglar som flyger hit från Lilla och Stora Karlsö. Revet är det enda grundområdet utanför kusten inom ett avstånd på flera kilometer och lockar till sig fiskar som sill/strömming och skarpsill för att leka och lägga sina ägg. Larverna födosöker sedan på djurplankton, blåmussellarver, små kräftdjur och fisklarver.

Uppllysning

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Föreskrifterna för detta beslut rör endast vad som är otillåtet respektive tillåtet inom reservatets gränser.

Enligt 1 § 2 kap. Kulturmiljölagen (1988:950) är fornlämningar skyddade. Av 2 § samma kapitel framgår att det till en fornlämning hör ett så stort område på marken, sjö- eller havsbotten som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Detta område benämns fornlämningsområde.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan

medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I naturreservatet finns ett förslag till Natura 2000-område. Enligt 7 kap 28 a§ miljöbalken krävs det tillstånd för att bedriva verksamheter eller utföra åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i sådana naturområden. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

Utsläpp av mineraloljor och andra typer av oljor regleras genom MARPOL Annex II, som är en internationell konvention för att förhindra föroreningar från fartyg i havet. Enligt MARPOL Annex II är det förbjudet att släppa ut tankrengöringsrester när ett fartyg befinner sig inom 12 nautiska mil, omkring 22 kilometer, från land och där djupet är 25 meter eller grundare.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Sjölagen (1994:1009) 20 kap 3§, uttrycker att den som tar sådan färdväg, håller sådan hastighet eller färdas så att hen i onödan stör omgivningen döms till böter.
- enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:96) om åtgärder mot förorening från fartyg är det förbjudet att släppa ut toalettavfall i Östersjön. Förbudet gäller även fritidsbåtar.
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Östersjötumlare är upptagen på Artskyddsförordningen lista över arter som är förbjudna att störa under parning och uppfödning i hela deras utbredningsområde. Bedömningen görs på individnivå. Statliga myndigheter ansvarar själva att utföra verksamhet i enlighet med artskyddsförordningens bestämmelser inom svensk ekonomisk zon.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 8 med överklagandehänvisning (kommer kompletteras efter remiss).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Charlotte Petri Gornitzka med havsmiljöhandläggaren Alexandra Colbing och naturskyddshandläggaren Elina Ambjörnsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även enhetschef för naturvårdsenheten Olof Karlsson, länsfiskekonsulenten Andreas Pettersson, och kulturmiljöhandläggaren Daniel Langhammer medverkat. Förslaget är berett i länsstyrelsens ledningsgrupp.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Karta till beslutet
2. Skötselplan
3. Naturreservatets överlapp med ESBA område för tumlare
4. Naturreservatets överlapp med riksintressen enligt 3 kap miljöbalken
5. Karta över det biogena revet i reservatet
6. Redogörelse av inkomna synpunkter på beslut och skötselplan (kommer läggas till efter remiss)
7. Konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna
8. Överklagandehänvisning regeringen (kommer läggas till efter remiss)

Sändlista

Baltic Seabird Project, c/o Jonas Hentati-Sundberg
jonas.sundberg@slu.se och Aron Hejdström
aronhejdstrom@yahoo.se

Birdlife Sverige, info@birdlife.se

Boverket, registraturen@boverket.se

Energimyndigheten, registrator@energimyndigheten.se

Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se

Gotlands energi, GEAB, kontaktperson Susanne Appelqvist,
elnatplanering@vattenfall.com, kopia till
susanne.appelqvist@geab.vattenfall.se

Gotlands husbehovsfiskare info@husbehovsfiskarna.se

Gotlands Ornitologiska Förening, gof@blacku.se

GuteFisk c/o Johannes Klingvall

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

IP-only, telecommunication networks AB, kontaktperson Tommy Andersson tommy.andersson@ip-only.se

Jaktkritikerna, c/o Christina Åkerblad, akerblad@hotmail.se

Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se

Kammarkollegiet, Birger Jarlsgatan 16, 114 34 Stockholm

Karlsöbladet, c/o Torsten Green Petersen, tgp@telia.com

Karlsö jakt- och djurskyddsförenings aktiebolag, c/o Hamnkontoret,
Hamnvägen 16, 623 77 Klintehamn

Kustbevakningen, registrator@kustbevakningen.se

Naturhistoriska riksmuseet c/o Julia Carlström
julia.carlstrom@nrm.se

Naturskyddsföreningen, remisser@naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen på Gotland,
styrelsen@naturskyddsforeningengotland.se

Region Gotland, regiongotland@gotland.se

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Sjöfartsverket, sjofartsverket@sjofartsverket.se och c/o Jennifer Ferccaine jennifer.ferccaine@sjofartsverket.se

SLU Artdatabanken, artdatabanken@slu.se

SLU Aqua, registrator@slu.se

SMHI, registrator@smhi.se

Staten genom Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm,
registrator@naturvardsverket.se

Statens geotekniska institut, sgi@sgi.se

Svenska kraftnät, registrator@svk.se

Svenska turistföreningen, gotlandskretsen@stfturist.se

Sveriges geologiska undersökning, SGU, sgu@sgu.se

Sveriges Sportfiske- och fiskevårdsförbund c/o Lars Vallin
lars.vallin@sportfiskarna.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se

Transportstyrelsen, sjofart@transportstyrelsen.se

Uppsala universitet, Campus Gotland, registrator@uu.se

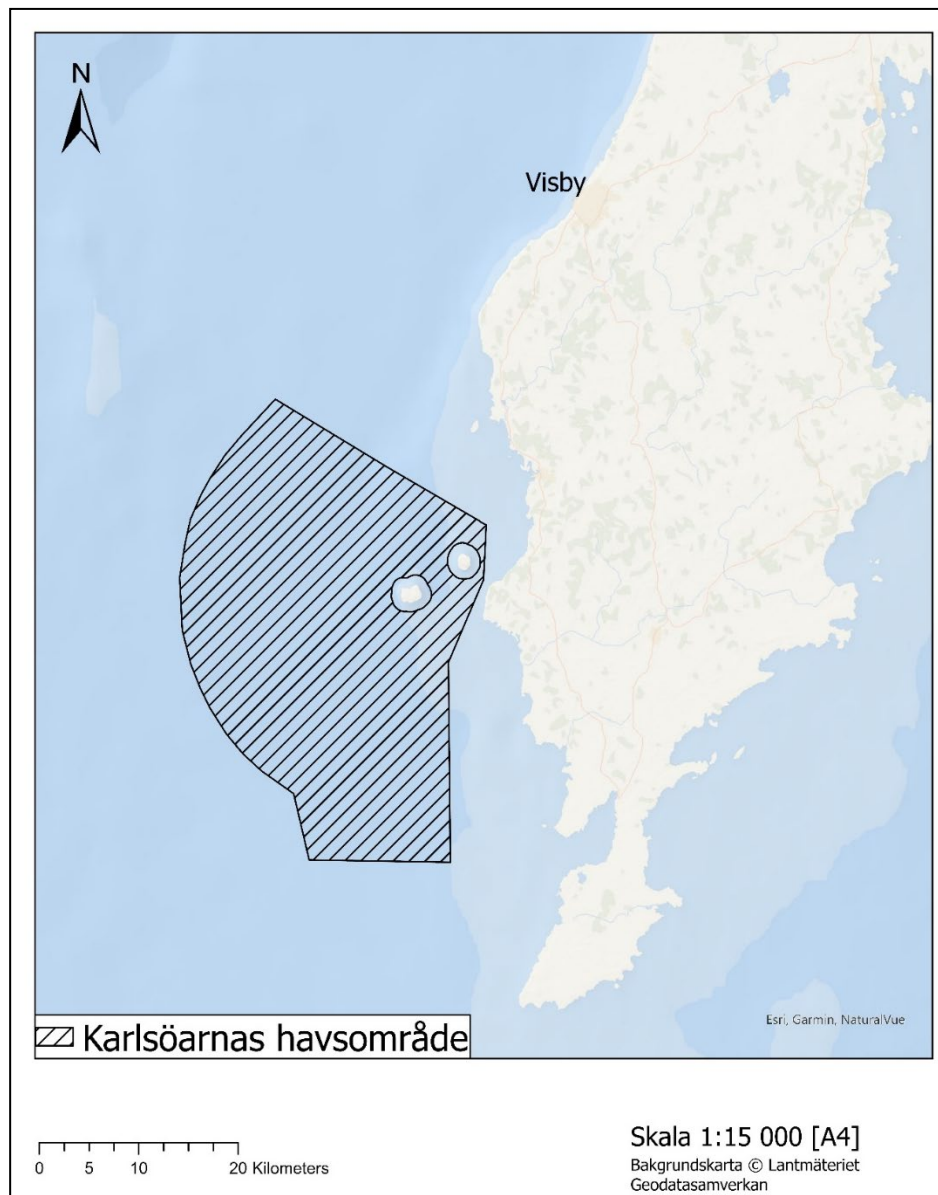
Världsnaturfonden Sverige, WWF, info@wwf.se

Sveriges Fiskares Producentorganisation, peter@sfpo.se

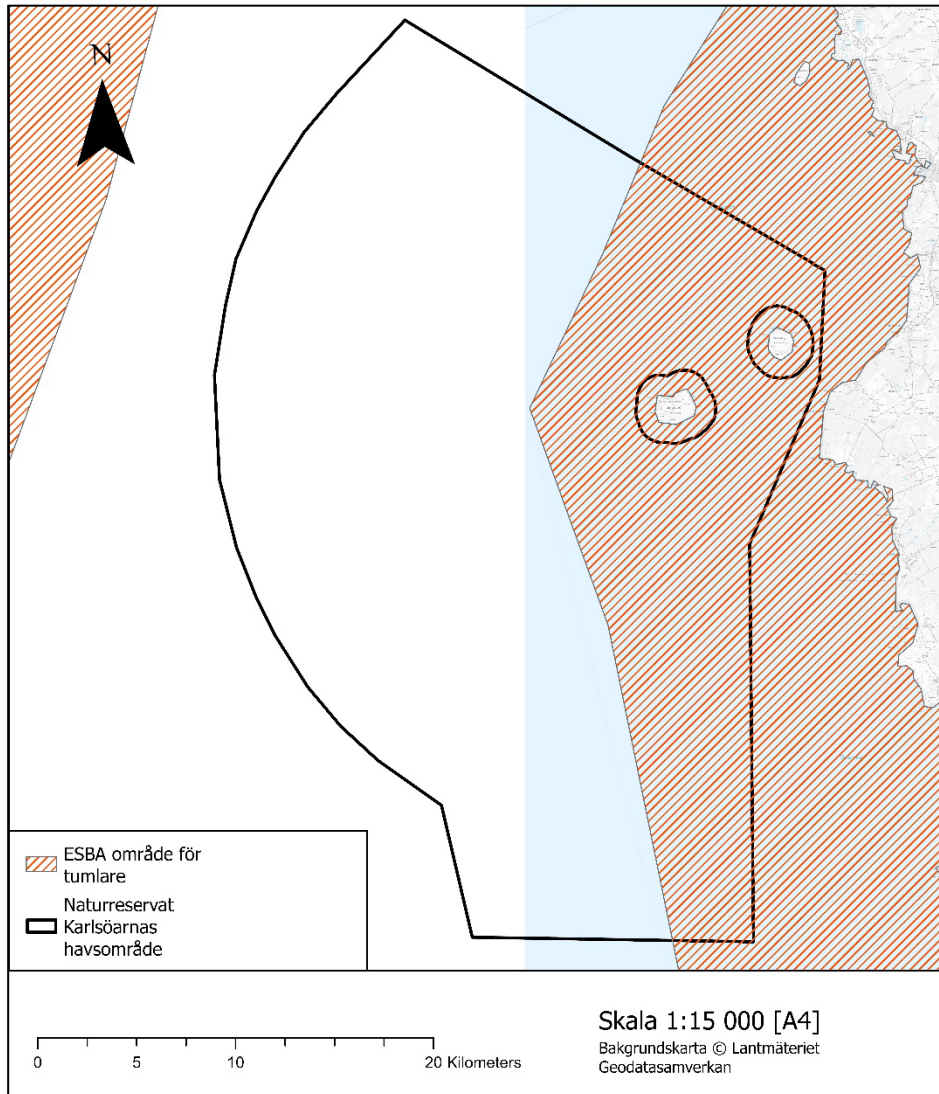
Swedish pelagic federation producentorganisation, info@pelagic.se

Havs- och kustfiskarnas producentorganisation, info@hkpo.se

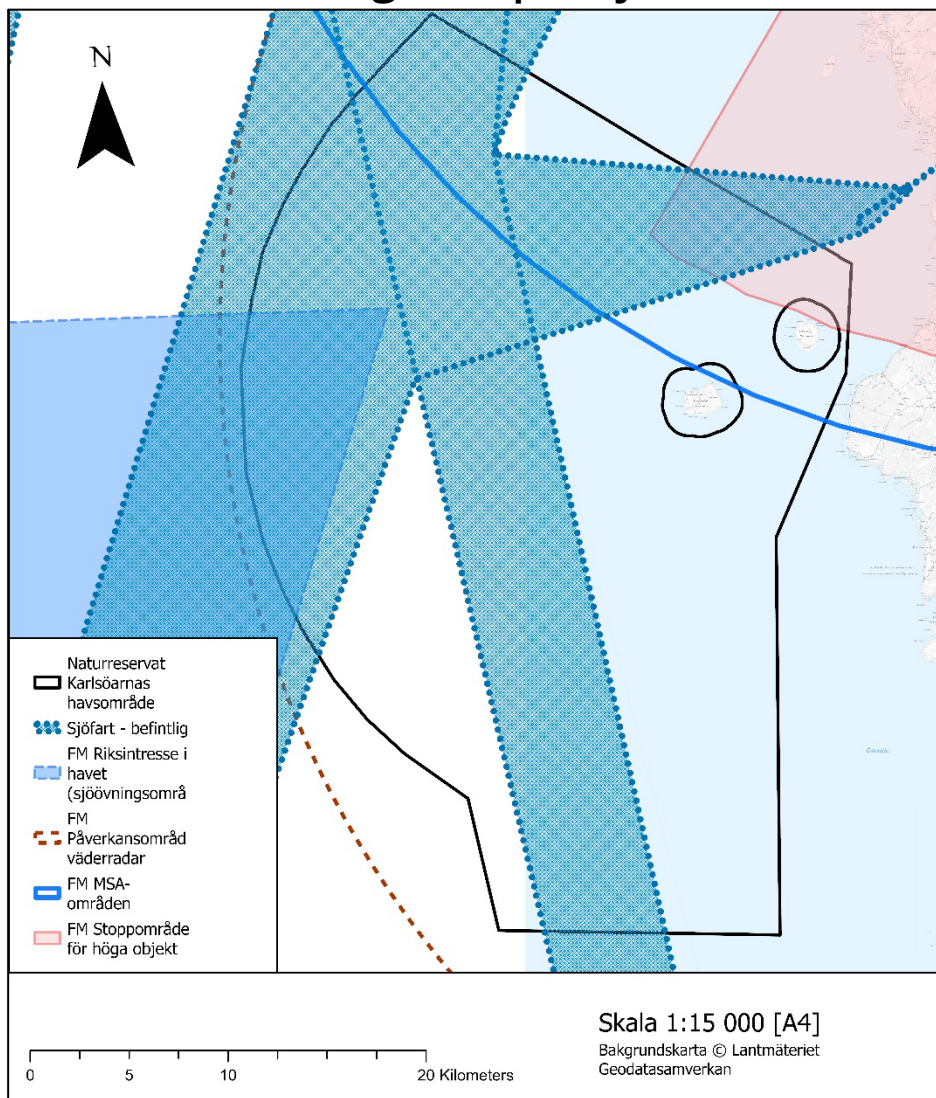
Bilaga 1. Beslutskarta

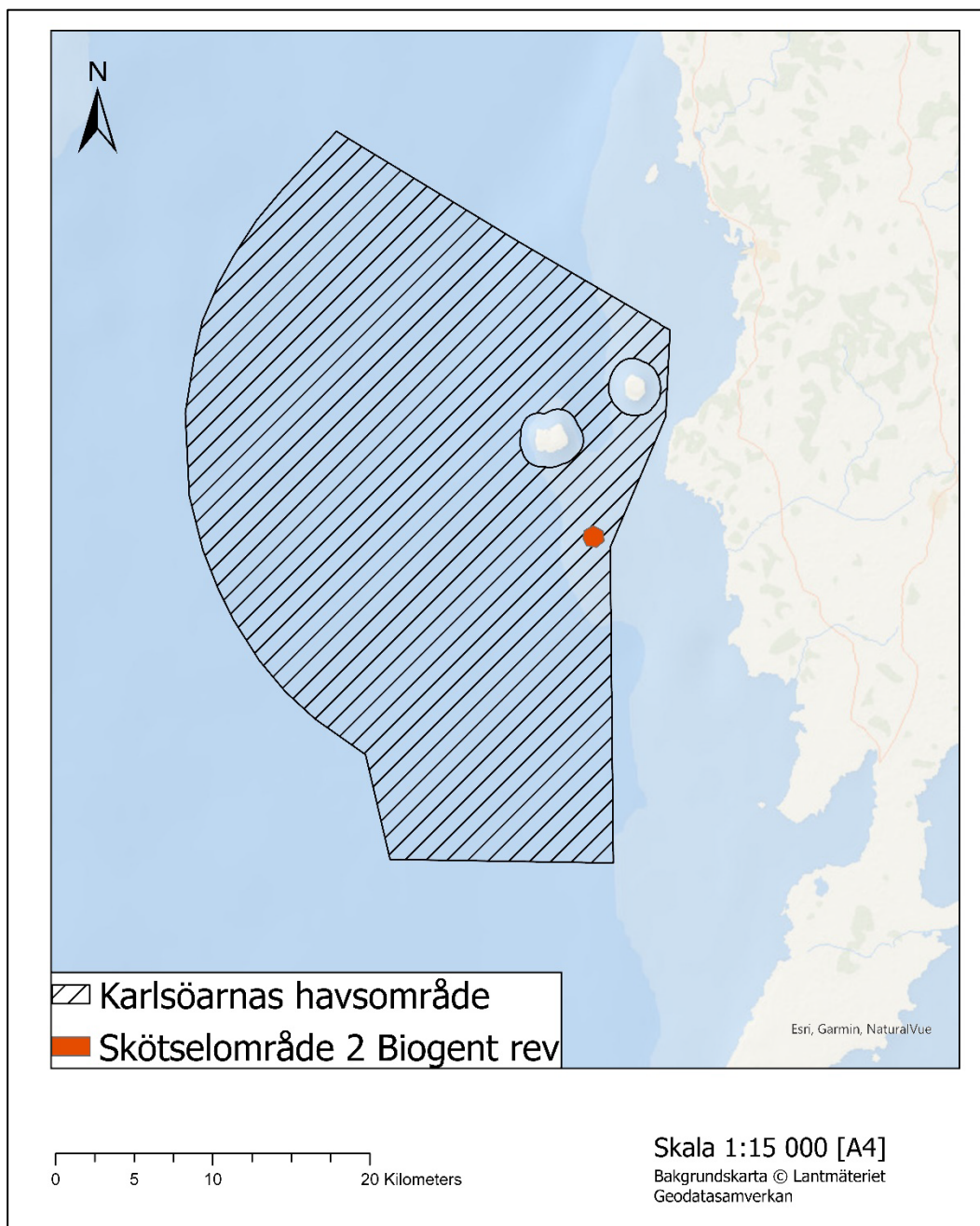
Bilaga 3. Naturreservatets överlapp med EBSA område för tumlare

Bilaga 4. Naturreservatets överlapp med riksintressen enligt 3 kap miljöbalken

Bilaga 5. Karta över grundområdet med biogent rev inom reservatet

**Bilaga 6. Redogörelse av inkomna synpunkter på
beslut och skötselplan *(Kommer läggas till efter
remiss)***

Bilaga 7. Konsekvensutredning av C-föreskrifter

Sammanfattning

Konsekvenserna för allmänheten bedöms vara små eftersom det inte finns några sakägare och överlappar inte riksintresse för yrkesfiske enligt miljöbalken. Andra riksintressen som reservatet överlappar bedöms inte påverkas av ordningsföreskrifterna.

Beskrivning

Naturreseptatet inrättas i syfte att bevara biologisk mångfald knuten till det pelagiska ekosystemet i Östersjön i ett av de viktigaste områdena för nordeuropas population av alkor. Syftet innefattar även skydd av rekryteringsområde för sill/strömming och skarpsill, syresatta vattenmassor under haloklinen, samt skydd för den akut hotade Östersjötumlaren. För att syftet ska tillgodoses behöver ordningsföreskrifter meddelas som förbjuder fiske och införandet av invasiva främmande arter. Ett bevarande av områdets naturvärden bidrar till uppfyllandet av miljö kvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård*.

För- och nackdelar

Ett förbud mot fiske kan leda till betydande ekonomiska och sociala konsekvenser för kustsamhällen och yrkesfiskare om regleringen berör viktiga områden utifrån ett kultur-, yrkesfiske- eller kustfiskeperspektiv. Förlorade inkomster och minskad aktivitet i relaterade näringar kan påverka lokala ekonomier negativt, samtidigt som kulturella traditioner och levnadssätt som är knutna till fisket riskerar att försvinna. Förbudet kan även skapa oro och motstånd bland de som drabbas. Länsstyrelsen bedömer däremot att detta inte är ett sådant område som är viktigt ur ett kultur-, yrkesfiske- eller kustfiskeperspektiv. Bedömningen baseras på att det inte är ett utpekade riksintresse för yrkesfisket eller inkluderar några fiskerätter.

Det fiske som idag bedrivs i området är av större industriell skala. Genom förbud mot fiske i detta område så finns risk att fiske koncentreras till andra områden, vilket kan leda till överfiske på dessa platser och nya ekologiska problem där. Dessutom kan ett förbud vara ineffektivt om det inte kombineras med åtgärder mot andra miljöproblem som övergödning och föroreningar. Om förväntade positiva effekter uteblir på grund av komplexiteten i

Östersjöns ekosystem kan det minska den önskade effekten av åtgärden.

Förbudet mot fiske i området förväntas bidra till att skydda och återställa hotade fiskbestånd, som exempelvis sill/strömming, vilket stärker den ekologiska balansen och gynnar den biologiska mångfalden. Genom att minska fisketrycket får marina arter och livsmiljöer bättre möjligheter att återhämta sig. Detta kan på sikt skapa förutsättningar för ett mer hållbart fiske. Då området utgör en majoritet av de viktigaste födosöksområdena för alkorna på karlsöarna, bidrar det till att stärka den ekologiska balansen och skyddet för arten. Sillgrisslor och tordmular är beroende av branta kustklippor för sin häckning, och dessa habitat är sällsynta i Östersjön. Om födoresurserna inte kan säkerställas, riskerar alkfågelpopulationen i nordeuropa att minska, eftersom tillgången på föda är direkt kopplad till häckningsframgång.

Förbudet mot fiske kan också förbättra miljön i Östersjön genom att minska skador på havsbotten och förbättra vattenkvaliteten. Minskad påverkan från fiske kan förstärka naturliga processer som renar vattnet och binder koldioxid, vilket bidrar till både ekologiska och klimatmässiga fördelar. Ett friskare hav stödjer internationella mål för biologisk mångfald och hållbar utveckling.

Upprättandet av ett skyddat område där fiske inte bedrivs kan ge vetenskapliga insikter om hur ekosystem återhämtar sig utan mänsklig påverkan. Sådana referensområden är värdefulla för att utveckla bättre strategier för marin förvaltning. Genom att kombinera förbudet mot fiske med andra åtgärder kan man maximera dess positiva effekter och bidra till en långsiktig återhämtning av Östersjöns ekosystem.

Ekonomiska konsekvenser av regleringen

Eftersom området inte är av stor vikt för yrkesfisket i Sverige eller för Gotlands kulturella traditioner bedömer länsstyrelsen att ett fiskeförbud, med undantag för handredskapsfiske, inte medför några betydande ekonomiska eller kulturella konsekvenser.

Bilaga 8. *(Kommer läggas till efter remiss)*